

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
1.Bf.41/2014/8.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, 2014. év november hó 13. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Székesfehérvári Törvényszék 14.B.270/2012/28. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott terhére rótt bűncselekményt emberölés bűntette kísérleteként [1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés] minősíti.

A börtönbüntetés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzi, egyúttal a vádlottat 3 (három) évre a közügyek gyakorlásától eltiltja.

A vádlott a börtönbüntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Székesfehérvári Törvényszék a 2013. év október hó 9. napján kihirdetett 14.B.270/2012/28. számú ítéletével a vádlottat testi sértés bűntette (1978. évi. IV. törvény 170. § (1) és (6) bekezdés I. fordulat) miatt 2 év börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette.

Rendelkezett a kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtása esetére az előzetes fogvatartásban és házi őrizetben töltött idő beszámításáról.

Az elkövetés eszközét elkobozta, az egyéb bűnjelek lefoglalását megszüntette és kiadni rendelte a sértettnek.

Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére súlyosabb minősítés megállapítása és a kiszabott büntetés súlyosítása érdekében jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.1245/2012/6. számú átiratában - és képviselője a nyilvános ülésen - az ügyészi fellebbezést fenntartotta.

Az ügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eljárást alapvetően perrendszerűen folytatta le, azonban a tényállást részben hiányosan, részben az iratok tartalmával ellentétesen állapította meg, mely megalapozatlanság a másodfokú eljárásban az iratok alapján kiküszöbölhető.

Eszerint az 1. számú tanú vallomását hiányosan rögzítette az ítélet 6. oldal első bekezdésében a törvényszék, mivel elmulasztotta azt megállapítani a tényállásban, hogy a vádlott a körzeti megbízotti szolgálatot ellátó tanúval szemben a kés eldobása előtt támadólag lépett fel.

Ugyancsak hiányosan rögzítette a 2. számú tanú vallomását is, mivel a tanú kérdésére, hogy hívott-e mentőt, a vádlott azt válaszolta, hogy „nem, döögöljön meg” és, amikor a tanú mentőt akart hívni, azt a vádlott nem engedte. Emellett a tanú előadása szerint a vádlott régóta hangoztatta, hogy megöli a fiát.

Szintén hiányos maradt a tényállás abban a tekintetben, hogy elvetette az elsőfokú bíróság a 3. számú tanú vallomását (azzal, hogy az ellentétes a saját nyomozás során tett vallomásával, továbbá más tanúk vallomásaival), holott a tanú a tárgyaláson elmondta, hogy hallotta a vádlott hangját, azt, hogy „megöllek”. A tanú nyomozati vallomása a „most megdöglesz” kifejezést tartalmazza, azonban e vallomások sem egymással, sem más tanú vallomásokkal nem ellentétesek, így a vallomás elvetése indokolatlan volt.

Hiányolta az ügyész a sértett sérülésének leírásánál a szúrcsatorna hosszát és a kés pengéjének hosszúságát, holott az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint az előbbi 12-14 cm, míg az utóbbi 20 cm volt.

Mindezek rögzítésével az ítéleti tényállás megalapozatlansága kiküszöbölhető.

Emellett az ügyészi fellebbezésben foglaltak szerint a törvényszék jogszabálysértően nem ismertette a tárgyaláson a 4. számú tanú tanúvallomásainak egyes részeit, ugyanis a tanút a Be. 296. § (3) bekezdése alapján nem illette meg mentesség, azaz a nyomozati vallomását teljes egészében ismertetni kellett volna.

Az ügyészség álláspontja szerint a bizonyítékok helyes értékelése és a 3/2013. BJE figyelembe vételével a vádlott cselekménye az emberölés büntette kísérletének megállapítását kell, hogy eredményezze. A Btk. 2. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az elbíráláskor hatályban lévő büntető törvényt kell alkalmazni.

Mindezek alapján a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy az ítélőtábla a törvényszék ítéletét változtassa meg, és a tényállás kiegészítését követően a vádlottat a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő emberölés bűntettének kísérletében mondja ki bűnösnek, vele szemben a Btk. 37. § (3) bekezdés a/ pontja alapján fegyházbüntetést szabjon ki, valamint a 61. és 62. §-ai szerint a szabadságvesztés tartamához igazodó közügyektől eltiltást alkalmazzon vele szemben.

Egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A védő a nyilvános ülésen a korábbi perbeszédében foglaltakat tartotta fenn, egyben az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt, abban az esetben is, hogyha a tényállás kiegészítésére sor kerül az ügyészi indítványban foglaltakkal egyezően. Hivatkozott arra is a védő, hogy az életkörülményeik rendeződtek és nem indokolt a fegyházbüntetés kiszabása a vádlottal szemben.

A vádlott utolsó szó jogán kifejtette, hogy a kérkező körzeti megbízott felszólítását először nem hallotta meg, amikor másodjára is elhangzott, akkor viszont már elhajította a nála lévő kést. Felindultságában kiabált mindenfélét, továbbá ekkor őt bántalmazták, „szétverték a hátát”, védekezett.

A Fővárosi Ítélőtábla az ügyészi perorvoslat alapján eljárva az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése értelmében teljes terjedelmében felülbírálta. Ennek során megállapította, hogy a Székesfehérvári Törvényszék eljárása során a perrendi szabályokat alapvetően betartotta, azonban eljárási szabályt sértett, amikor a 4. számú tanú vallomásának egy részét azért nem tette tárgyalás anyagává (illetve végeredményben nem értékelte bizonyítékként), mert az eljárás akkori szakaszában a sértett (akinek az édesapja a vádlott) a mentességi jogával élt, ezért a tanúnak a sértett által közölt információk bizonyítékként nem vehetők figyelembe. Ezen álláspont téves, ugyanis a mentőtiszt tanú nem a büntetőeljárást folytató nyomozató hatóság tagja, nem nyomozati cselekményt foganatosított a sértett vagy akár a vádlott vonatkozásában, ekként az általa hallott információk vonatkozásában érdektelen tanúnak számít, az ügy adatai alapján mentességi jog nem illette meg. A sértettet megillető mentességi joghoz kapcsolódó eljárási joghatások sem terjeszthetők ki a vallomására. A tanú vallomása alapvetően a más, „hallomás tanúk” vallomásához hasonlatos etekintetben. Megjegyzi az ítélőtábla, ahogyan arra az ügyészség is hivatkozott, hogy a következő tárgyalási határnapon a sértett már nem kívánt élni a mentességi jogával, így az elsőfokú bíróság - egyébként téves - álláspontját követve a tanú visszaidézhető és teljes körűen kihallgatható lett volna. Ezen eljárási szabálysértés azonban nem volt lényeges kihatással a bizonyításra, ugyanis a tanú vallomásán kívül is rendelkezésre állt a tényállás megnyugtató megállapításához elegendő bizonyíték, mivel az elsőfokú bíróság egyebekben az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és a tanú vallomása az ügy eldöntése szempontjából pótolhatatlan adatokkal nem szolgált. Mindezek alapján az ítélőtábla csupán az eljárási szabálysértés rögzítésére szorítkozott.

Alapos volt az ügyészi fellebbezés tekintetében is, hogy a törvényszék a bizonyítékok értékelése során részben helytelen következtetések alapján, részben iratellenesen rekesztette ki a bizonyítékok köréből a 3. számú tanú vallomását.

A tanú vallomásaiban tetten érhető kisebb eltérések, eltérő szóhasználat, kisebb pontatlanságok szinte valamennyi, szavahihetőnek elfogadott tanú vallomásával kapcsolatban megállapíthatók, amelyek azonban a vallomásaik érdemi, lényegi részét illetően nyilván nem eredményeztek szavahihetlenséget, úgy ahogyan az ítéltábla álláspontja szerint - egyetértve az ügyészi fellebbezésben foglaltakkal - a 3. számú tanú vallomásánál sem. Mindezek alapján az ítéltábla mellőzte ezen tanú vallomásának kirekesztésére vonatkozó elsőbírói megállapításokat, és a felülbírálata során ezen vallomást is figyelembe véve vizsgálta a bizonyítás anyagát.

Egyebekben az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a további bizonyítékokat értékelési körébe vonva, egyenként és összességében is megvizsgálva azokat, részletesen megindokolta, hogy a tényállását mely bizonyítékokra alapította, szemben a vádlott által kifejtett védekezéssel.

A vádlott azt nem tagadta, hogy megszúrta a fiát, azonban azt igen, hogy akár ölési, akár testi sértésre irányuló szándékkal szúrta volna meg, sőt jogos védelmi helyzetre hivatkozott, arra, hogy valójában a fia volt az, aki rátámadt és ő csak védekezett, melynek során véletlenül szúrta meg őt.

A törvényszék ezen vádlotti védekezést helytálló érveléssel és bizonyítékértékeléssel vetette el. A vádlott vallomását cáfolta a sértett vallomása, aki utóbb mentességi jogával már nem élt, így vallomása bizonyítékként értékelhető volt. A sértett vallomását egyértelműen alátámasztották az igazságügyi orvosszakértői véleményben foglaltak - amelyet a szakértő a tárgyaláson is fenntartott - és egyben cáfolták a vádlotti előadást.

Ezen túlmenően a tanúvallomások is közvetve a sértett által elmondottakat erősítették meg, mint ahogyan a 3. számú tanú vallomása is, aki részben észlelője volt a cselekmény elkövetésének, ha annak minden részletéről nem is tudott számot adni. Az egyéb okirati, tárgyi bizonyítékok is a vádlottat terhelő bizonyítékok sorába illeszkedtek.

A törvényszék által megállapított tényállás - úgy ahogyan arra az ügyészi fellebbezés utalt - részben megalapozatlan maradt, azonban ezen megalapozatlanság a Be. 352. § (1) bekezdés a/ pontja alapján a tényállás kiegészítésével, illetve pontosításával az alábbiak szerint kiküszöbölhető:

- Az ítélet 3. oldalán a tényállást azzal egészíti ki az ítéltábla, hogy mielőtt a vádlott megszúrta a sértettet, megöléssel fenyegette meg (a 3. számú tanú vallomása alapján).
- Az ítélet 3. oldalán ki kell egészíteni a tényállást azzal, a 2. számú tanú azon kérdésére, hogy „mentőt hívott-e” a vádlott azt válaszolta, hogy „nem

dögöljön meg", továbbá ekkor a vádlott nem engedte, hogy mentőt hívjon, és ekkor indult meg a kezében késsel a 2. számú tanú felé (a 2. számú tanú vallomásai alapján).

- Az ítélet 4. oldalán a tényállás kiegészítendő azzal, hogy az 1. számú tanú körzeti megbízott első felszólítására a vádlott még támadólag lépett fel, majd az ezt követő ismételt, második felszólításra dobta el a vádlott a kezében tartott kést és mondta közben „mondtam, hogy megölöm” (az 1. számú tanú vallomása alapján).
- Az ítélet 4. oldalán a tényállásnak a szúrt sérülésre vonatkozó megállapításai kiegészítendőek azzal, hogy a szúrcsatorna hossza 12-14 cm volt (az igazságügyi orvosszakértőnek a tárgyaláson előadott véleménye alapján).
- Az ítélet 4. oldalán a harmadik bekezdést az ítéletábra mellőzi a tényállásból.

A fenti kiegészítések, illetve pontosítások - a 3. számú tanú már említett vallomásán kívül - az elsőfokú bíróság által szavahihetőnek elfogadott tanúk által elmondottakon alapulnak, amely részletek egyebekben az ítélet indokolásában is rögzítésre kerültek, illetve részben a bizonyítás anyagában rendelkezésre álltak.

A törvényszék által megállapított tényállás a fenti kiegészítéssel, illetve pontosítással már hibátlan és hiánytalan, a másodfokú felülbírálat alapját képezi.

A Székesfehérvári Törvényszék a megalapozott tényállásból okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, azonban nem helytálló a cselekmény jogi minősítése.

Ennek kapcsán az alábbiakra mutat rá az ítéletábra:

Valóban megállapítható, hogy a vádlott és a sértett között szokványosak voltak a hasonló viták, közöttük korábban is elhangzott már, hogy öléssel fenyegették egymást, és a vitáik gyakran tettelegességbe torkolltak. Mindemellett sem lehet azonban figyelmen kívül hagyni, hogy jelen esetben a vita során elhangzó ölési fenyegetést követően a vádlott ténylegesen meg is szúrta a sértettet. Azt is meg kell jegyezni, hogy az ölési szándéknak nem szükséges a vádlottban előzetesen kialakulnia, az lehet rögtönös, a vita hevében kialakuló.

A vádlott a szúrás élet kioltására egyértelműen alkalmas eszközzel, a 20 cm-es pengehosszúságú késre tekintettel, mint különösen veszélyes eszközzel hajtotta végre. A szúrás, bár egyetlen volt, de az határozott és nagyerejű volt, 12-14 cm-es szúrcsatornát okozó. Az iránya alulról felfelé, a felsőtestre irányuló volt, ráadásul lényegében a vádlottnak háttal lévő, így védekezni nem tudó sértettet érte, és okozott életveszélyes sérülést. Mindezen körülmények rögzítése mellett fel sem merülhet a törvényszék által említett véletlenszerű szúrás, az élet kioltására pedig egyetlen - ilyen eszközzel, ilyen módon, ilyen irányultsággal végrehajtott - szúrás is alkalmas lehet.

Ráadásul a vádlott cselekmény utáni magatartása - az elsőbírói megállapítással ellentétben - éppen az élet kioltására irányuló szándékra, azaz arra utalt, hogy a vádlott tudatában volt a cselekvőségének. Ehhez képest, bár a szokásos sms-t elküldte a 2. számú tanúnak és a lányának, azonban a mentőket nem értesítette, a kérkező 2. számú tanúnak nem engedte, hogy hívja a mentőket, sőt vele szemben is támadólag lépett fel, illetve továbbra is hangoztatta azt, hogy a sértett „dögöljön meg”, majd a kérkező körzeti megbízott felé is hasonlóan nyilvánult meg.

Mindebből egyértelműen látszik, hogy a vádlott tudatában volt annak, hogy mit tett és a cselekmény utáni magatartása még csak nem is nevezhető egyszerűen közömbösnek sem az okozott életveszélyes eredményt illetően.

Mindezen körülményeket külön-külön és együttesen is vizsgálva (mind az alanyi mind a tárgyi tényezőket), kizárólag arra vonható következtetés, hogy a vádlottat a vita hevében kialakult, túlfűtött indulati állapotában egyenes ölési szándék vezette, amikor annak hangot adva, azt követően annak megfelelően is cselekedett.

Fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a vádlott által elkövetett cselekményt nem testi sértés büntette kísérletének, hanem emberölés büntette kísérletének minősítette.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítás anyaga alapján indokoltan vetette el a vádlott jogos védelmi helyzetre történő hivatkozását, azt a rendelkezésre álló bizonyítékok meggyőzően cáfolták. A vádlotti sérülések kapcsán pedig annyit kell megjegyezni, hogy azok keletkezéséhez a sértettnek nincs köze, a bizonyítás anyag alapján azokat már a cselekményt követően, mástól szenvedte el a vádlott.

A Fővárosi Ítéltábla a Btk. 2. §-ára figyelemmel vizsgálta azt, hogy az elkövetéskori vagy elbíráláskori büntető jogszabályok a kedvezőbbek a vádlottra nézve. Figyelemmel arra a körülményre, hogy az ítéltábla a büntetés kiszabásánál alkalmazta az úgynevezett feles feltételes szabadságra bocsátás intézményét, az új büntetőtörvény enyhébb elbírálást nem eredményez, így főszabályként érvényesülően az elkövetéskori jogszabályt alkalmazta és minősítette a vádlott cselekményét a Btk. 166. § (1) bekezdése szerint.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása körében értékelendő körülményeket alapvetően helyesen számba vette, függetlenül attól, hogy a cselekményt testi sértés büntetteként minősítette, azonban a súlyosító körülményeket ki kell egészíteni azzal, hogy az ölési cselekményt a vádlott az élet kioltására fokozottan alkalmas, különösen veszélyes eszközzel követte el (a kés pengehosszúságára figyelemmel), továbbá az enyhítő körülmények között fel kell tüntetni azt, hogy az élet elleni cselekmény kísérleti szakban maradt, azonban annak nyomatékát csökkenti, hogy a kísérlet befejezett és közeli volt.

A Fővárosi Ítéltábla a megváltozott minősítésre tekintettel egyetértett az ügyészi indítványnak a súlyosításra irányuló részével is annyiban, hogy a felfüggesztő rendelkezést mellőzte, azonban mindemellett is az enyhítő körülmények túlsúlyára

tekintettel alkalmazhatónak tartotta a vádlott javára az enyhítő szakaszt, így a Btk. 87. § (1) és (2) bekezdés b/ pontjára figyelemmel tekintette kiszabott a 2 évi szabadságvesztés büntetést, amelynek végrehajtási fokozata változatlanul a Btk. 43. § a/ pontja alapján börtön.

A Fővárosi Ítéltábla az enyhítő körülményeket részben különös méltánylást érdemlőnek találta, így a vádlott idős korát, ehhez képest büntetlen előéletét, a sértetti megbocsátást, a rendeződő életkörülményeiket, és mindezek alapján akként rendelkezett, hogy a Btk. 47. § (3) bekezdésére figyelemmel a vádlott a büntetése fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

Figyelemmel a végrehajtandó szabadságvesztés büntetés kiszabására, az ítéltábla ehhez igazodó mértékben a vádlottat a Btk. 62-63. §-a alapján a közügyektől gyakorlásától is eltiltotta.

Az ítélet egyéb járulékos rendelkezései törvényesek.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Székesfehérvári Törvényszék ítéletét a Be. 372. § alapján részben megváltoztatta, egyebekben a Be. 371. (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

Budapest, 2014. év november hó 13. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bartkó Levente s.k.
előadó bíró

. Mató Ágnes s.k.
bíró

A Székesfehérvári Törvényszék 14.B.270/2012/28. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az 1.Bf.41/2014/8. számú ítéletében írt változtatás mellett a vádlottal szemben jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2014. év november hó 13. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke